

KONINKRIJK BELGIE

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 19 november 1997 door de Minister van Economie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 1995 betreffende de prijsaanduiding van homogene financiële diensten", heeft op 11 december 1997 het volgende advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de l'Economie, le 19 novembre 1997, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "modifiant l'arrêté royal du 23 mars 1995 relatif à l'indication des tarifs des services financiers homogènes", a donné le 11 décembre 1997 l'avis suivant :

STREKKING EN RECHTSGROND

1. Artikel 6, 1, van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en de bescherming van de consument, verleent aan de Koning de bevoegdheid om, voor de diensten of categorieën van diensten die Hij aanwijst, bijzondere regels te stellen inzake de prijsaanduiding en de aankondigingen van de prijsverminderingen en de prijsvergelijkingen. Op grond van deze bepaling werd het koninklijk besluit van 23 maart 1995 betreffende de prijsaanduiding van homogene financiële diensten getroffen, waarbij, eensdeels, een eenvormige voorstelling van het tarief van de meest gebruikte basisdiensten werd opgelegd en, anderdeels, in een afwijking werd voorzien van het principe dat het tarief van de diensten op een van buiten zichtbare plaats moet worden aangebracht.

2. Het voorliggende ontwerp beoogt het voornoemde koninklijk besluit van 23 maart 1995 te wijzigen om, blijkens de "commentaren" (1) bij het ontwerp, een aantal lacunes in de reglementering weg te werken.

2.1. Alzo wordt in het ontwerp bepaald dat de tarieven voor de homogene financiële diensten voortaan, zoals voor de andere diensten, op een goed zichtbare wijze en op een van

(1) Allicht wordt met deze "commentaren" een verslag aan de Koning bedoeld, dat tezamen met het besluit en het advies van de Raad van State in het Belgisch Staatsblad zal moeten bekendgemaakt worden (zie artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State).

buiten de onderneming goed zichtbare plaats moeten worden aangebracht (ontworpen artikel 1, eerste lid, eerste zin van het koninklijk besluit van 23 maart 1995; artikel 2 van het ontwerp). Rechtsgrond voor deze bepaling is zonder twijfel artikel 6, 1, van de voornoemde wet van 14 juli 1991.

2.2. Nieuw in vergelijking met de bestaande regeling is dat in het ontwerp thans ook de voorlichting van de consument "tijdens de looptijd van het contract" wordt geregeld. Het ontwerp voorziet wat dat betreft in een dubbele informatieverplichting van de financiële instelling ten aanzien van de consument betreffende de tarieven van een aantal basisdiensten (ontworpen artikel 7; artikel 4 van het ontwerp), met name, eensdeels, de voorafgaandelijke mededeling van elke wijziging aan het tarief van bepaalde door de consumenten aangekochte diensten en de snelle mededeling 'a posteriori' van wijzigingen aan de intresttarieven (§ 1), en, anderdeels, de jaarlijkse mededeling van het tarief van diezelfde diensten aan de consument (§ 2). Enige twijfel zou kunnen rijzen omtrent de vraag of er voor het opleggen van deze informatieverplichting een voldoende rechtsgrond voorhanden is. Artikel 6, 1, van de wet van 14 juli 1991 is nochtans duidelijk. Luidens die bepaling wijst de Koning die diensten of categorieën van diensten aan t.a.v. dewelke bijzondere regels worden gesteld inzake de prijsaanduiding en de aankondigingen van de prijsverminderingen en prijsvergelijkingen. Nergens uit deze bepaling blijkt dat de toepassing ervan uitsluitend gebonden is aan het tijdstip van het te koop aanbieden van de dienst, zodat het stellen van bijzondere regels tevens betrekking kan hebben op de voorlichting van de consument tijdens de looptijd van de

.../...

overeenkomst (1). Ook de parlementaire voorbereiding van de bepaling die artikel 6, 1, van de wet is geworden, levert geen gegevens op welke een aldus beperkte interpretatie kunnen wettigen. Voor artikel 4 van het ontwerp kan dan ook een voldoende rechtsgrond in de voornoemde wetsbepaling worden gevonden.

2.3. De wet van 13 april 1995 houdende de verplichting voor banken en kredietinstellingen om bepaalde informatie aan hun cliënten mede te delen, heeft aan artikel 37, § 2, van de voornoemde wet van 14 juli 1991 een vierde streepje toegevoegd luidens hetwelk de Koning, in afwijking van artikel 37, § 1, van dezelfde wet, voor de diensten of categorieën van diensten die Hij bepaalt, de verkoper kan verplichten aan de consument gratis een bewijsstuk af te geven waarvan de Koning de vermeldingen en de modaliteiten bepaalt. Aldus werd in de wet de rechtsgrond ingeschreven voor een geïndividualiseerde informatieverplichting van de financiële instelling ten aanzien van haar cliënten (2). Het ontworpen artikel 10 (artikel 5 van het ontwerp) geeft aan deze nieuwe bepaling uitvoering, door voor te schrijven dat de verkoper eenmaal per jaar, in de loop van de maand januari, aan de consument een samenvattend document moet afleveren dat, per soort kosten, de gedetailleerde opgave van elk aangerekend bedrag bevat.

(1) Kenmerk van de overeenkomst tussen de financiële instelling en de consument is immers dat het, zeker wat bepaalde financiële basisdiensten betreft, gaat om een overeenkomst van onbepaalde duur.

(2) Zie in dat verband de verklaring van de Minister van Economische Zaken, Parl. St., Kamer, 1992-1993, nr. 855/7, blz. 13-14.

ALGEMENE OPMERKINGEN

1. De redactie van het ontwerp in zijn geheel, en de opmaak van de Nederlandse tekst in het bijzonder, is voor verbetering vatbaar. Ook worden bepaalde termen niet altijd consequent gebruikt. In dit verband zullen hierna in de bijzondere opmerkingen een aantal verbeteringen worden voorgesteld.

2.1. Het ontwerp wijzigt grondig de tot op heden ongewijzigde tekst van het koninklijk besluit van 23 maart 1995, onder meer door het gros van de bestaande tekst onder te brengen in een nieuw hoofdstuk I en door nieuwe hoofdstukken in te voegen.

Een meer eenvoudige en duidelijker werkwijze zou erin bestaan een nieuw autonoom besluit te ontwerpen, waarin het bestaande besluit wordt geïntegreerd en waarbij in fine het koninklijk besluit van 23 maart 1995 in zijn geheel wordt opgeheven. De indeling van een dergelijk autonoom ontwerp zou kunnen worden geconcipieerd als volgt :

.../...

"Hoofdstuk I. - Aanduiding van de tarieven van homogene financiële diensten.

Artikelen 1 tot 6 van het koninklijk besluit van 23 maart 1995 (met inbegrip van de wijziging aan artikel 1 ervan door artikel 2 van het ontwerp).

Hoofdstuk II. - Voorlichting van de consument gedurende de looptijd van het contract.

Artikelen 7 tot 9 (met dien verstande dat artikel 7 wordt vervangen door artikel 4 van het ontwerp en met inbegrip van de artikelen 8 en 9 zoals ontworpen door artikel 5 van het ontwerp).

Hoofdstuk III. - Het bewijsstuk.

Artikel 10 (zoals ontworpen door artikel 5 van het ontwerp).

Hoofdstuk IV. - Slotbepalingen.

Artikel 11 : opheffing van het koninklijk besluit van 23 maart 1995.

Artikel 12 : bepaling inzake inwerkingtreding (artikel 7 van het ontwerp, in een aangepaste versie).

.../...

Artikel 13 : uitvoeringsbepaling (artikel 8 van het ontwerp).

Bijlage

(de bijlage bij het koninklijk besluit van 23 maart 1995, zoals gewijzigd bij artikel 6 van het ontwerp)."

2.2. Indien de stellers van het ontwerp menen niet te moeten ingaan op de zo-even gedane suggestie om een nieuw autonoom besluit te ontwerpen, doch integendeel het ontwerp willen behouden als een wijzigend besluit van het koninklijk besluit van 23 maart 1995, dient niettemin de indeling van het voorliggende ontwerp te worden aangepast overeenkomstig de gebruikelijke regels van de wetgevingstechniek.

Onverminderd de hierna gemaakte bijzondere opmerkingen, zou het ontwerp dan als volgt kunnen worden ingedeeld en geredigeerd :

"Artikel 1

In het koninklijk besluit van 23 maart 1995 betreffende de prijsaanduiding van homogene financiële diensten wordt een hoofdstuk I ingevoegd, bevattende de artikelen 1 tot 6, en waarvan het opschrift luidt als volgt :

.../...

"Hoofdstuk I. - Aanduiding van de tarieven van homogene financiële diensten."

Art. 2

(artikel 2 van het ontwerp).

Art. 3

In hetzelfde besluit wordt een hoofdstuk II ingevoegd, bevattende de artikelen 7 tot 9, luidend als volgt :

"Hoofdstuk II. - Voorlichting van de consument tijdens de looptijd van het contract."

Art. 7

§ 1. Elke wijziging van het tarief ...

§ 2. ...

§ 3. ...

(zie artikel 4 van het ontwerp).

Art. 8

Het tarief van de diensten ...
(zie artikel 5 van het ontwerp).

Art. 9

De bij artikel 7 ...
(zie artikel 5 van het ontwerp)".

.../...

Art. 4

In hetzelfde besluit wordt een hoofdstuk III ingevoegd, bevattend een artikel 10, luidend als volgt :

"Hoofdstuk III. - Het bewijsstuk.

Art. 10

Eenmaal per jaar, ...
(zie artikel 5 van het ontwerp)".

Art. 5

In hetzelfde besluit wordt een hoofdstuk IV ingevoegd, bevattende de huidige artikelen 7 en 8, welke hernummerd worden tot de artikelen 11 en 12, en waarvan het opschrift luidt als volgt :

"Hoofdstuk IV. - Slotbepalingen."

Art. 6

De bijlage bij hetzelfde besluit wordt gewijzigd als volgt :

- 1° in punt I, 2, worden de woorden "Binnenlandse betaal-" geschrapt;
- 2° in punt V worden de woorden "en commissielonen" geschrapt.

.../...

Art. 7

Dit besluit treedt in werking op ...
(zie artikel 7 van het ontwerp)

Art. 8

Onze Vice-Eerste Minister ...
(zie verder de opmerking bij artikel 8 van het ontwerp)".

BIJZONDERE OPMERKINGEN (1)Aanhef

1. In het eerste lid van de aanhef schrijve men "... inzonderheid op de artikelen 6, 1, en 37, § 2, vierde streepje, toegevoegd bij de wet van 13 april 1995;".

2. Het vijfde lid redigere men als volgt :

"Gelet op de beraadslaging van de Ministerraad, op 7 november 1997, betreffende de aanvraag om advies binnen een maand;

(1) Bij de artikelsgewijze bespreking wordt de indeling van het ontwerp, zoals aan de Raad van State voorgelegd, gevolgd.

Gelet op het advies van de Raad van State, gegeven op 11 december 1997, met toepassing van artikel 84, eerste lid, 1°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;".

Artikel 2

In vergelijking met de bestaande tekst van artikel 1, eerste lid, eerste zin, van het koninklijk besluit van 23 maart 1995, wordt blijkens de ontworpen bepaling het "doorlopend" karakter van de bedoelde informatie aan de consument niet meer hernomen. De vraag rijst of zulks wel strookt met de bedoeling van de stellers van de tekst, des te meer omdat de commentaar bij het ontwerp terzake geen verduidelijking geeft.

Artikel 4

De redactie en opmaak van dit artikel zijn voor verbetering vatbaar. Bovendien moet worden opgemerkt dat het bepaalde in het ontworpen artikel 7, § 1, tweede lid, geen afbreuk zou kunnen doen aan het voorschrift van artikel 60 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, luidens welke bepaling de consument voorafgaand aan de wijziging van de debetrente hierover schriftelijk geïnformeerd dient te worden.

.../...

Rekening houdend met deze opmerkingen zou de redactie van het ontworpen artikel 7 als volgt kunnen worden aangepast :

"§ 1. Indien de verkoper voornemens is een wijziging aan te brengen aan het tarief van één van de informatie-elementen van de diensten bedoeld in de punten I, II, III, IV en X van de bijlage bij dit besluit, deelt hij dit voorafgaandelijk mede aan de consument die deze diensten heeft aangekocht.

Onverminderd artikel 60 van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet wordt een wijziging aan de rentevoeten zo spoedig mogelijk na de wijziging aan de consument medegedeeld.

§ 2. Het tarief van de diensten bedoeld in de punten I, II, III, IV en X van de bijlage bij dit besluit wordt minstens eenmaal per jaar, in de loop van de maand januari, medegedeeld aan de consument die deze diensten heeft aangekocht.

Deze mededeling heeft plaats volgens het model dat als bijlage bij dit besluit gaat.

§ 3. ... (het eerste lid zoals in het ontwerp).

Indien bij mededeling door middel van een rekening-uittreksel, de consument zijn briefwisseling in de onderneming gedomiciëerd heeft en hij er binnen een termijn van zes maanden na de mededeling geen kennis van genomen heeft,

.../...

wordt de mededeling hem per brief ter kennis gebracht. De mededeling en het drukken ervan mogen geen extra kosten voor de consument meebrengen."

Artikel 5

1. Volgens de gemachtigde is het ontworpen artikel 8 uitsluitend van toepassing op de mededeling bedoeld in artikel 7, § 1. Men redigere deze bepaling dan ook als volgt :

"De mededeling bedoeld in artikel 7, § 1, vermeldt de datum waarop het gewijzigde tarief zal worden toegepast."

2.1. De redactie van het eerste lid van het ontworpen artikel 10 is voor ernstige verbetering vatbaar. Rekening houdende met de verduidelijking welke in de "commentaren" met betrekking tot deze bepaling wordt verstrekt, redigere men het betrokken lid dan ook beter als volgt :

"De verkoper geeft eenmaal per jaar, in de loop van de maand januari aan de consument welke diensten aangekocht heeft bedoeld in de punten I, II, III, IX en X van de bijlage bij dit besluit, een bewijsstuk af. Dit bewijsstuk vermeldt per dienst of informatie-element de eenheidsprijs van de verrichting, het aantal uitgevoerde verrichtingen gedurende het afgelopen jaar en het totaal van de jaarlijkse kosten."

.../...

2.2. In verband met het derde en vierde lid van het ontworpen artikel 10 kan worden verwezen naar de voorgestelde redactie van het ontworpen artikel 7.

Artikel 8

In deze uitvoeringsbepaling dienen de beide indienende ministers te worden vermeld met hun volledige en juiste titel.

PORTEE ET FONDEMENT LEGAL

1. L'article 6, 1, de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur accorde au Roi le pouvoir de prescrire, pour les services ou catégories de services qu'Il détermine, des modalités particulières de l'indication des prix et des annonces de réduction et de comparaison de prix. Sur la base de cette disposition fut pris l'arrêté royal du 23 mars 1995 relatif à l'indication des tarifs des services financiers homogènes qui impose, d'une part, une présentation uniforme du tarif des services de base les plus souvent utilisés et prévoit, d'autre part, une dérogation au principe que le tarif des services doit être apposé à un endroit visible de l'extérieur.

2. Le projet soumis tend à modifier l'arrêté royal susvisé du 23 mars 1995 et ce, selon le "commentaire" (1) du projet, afin de combler un nombre de lacunes dans la réglementation.

2.1. C'est ainsi que le projet dispose que désormais les tarifs des services financiers homogènes devront, comme pour les autres services, être apposés d'une manière apparente à un endroit nettement visible de l'extérieur de l'établissement (article 1er, alinéa 1er, première phrase, en projet,

(1) Par "commentaire", il faut sans doute entendre un rapport au Roi, qui devra être publié au Moniteur belge, avec l'arrêté et l'avis du Conseil d'Etat (voir l'article 3, § 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat).

de l'arrêté royal du 23 mars 1995; article 2 du projet). Le fondement légal de cette disposition est procuré sans aucun doute par l'article 6, 1, de la loi susvisée du 14 juillet 1991.

2.2. Une nouveauté par rapport à la réglementation existante est que le projet règle également l'information du consommateur "en cours de contrat". Le projet prévoit sur ce point une double obligation d'information de l'établissement financier vis-à-vis du consommateur en ce qui concerne les tarifs d'un nombre de services de base (article 7 en projet; article 4 du projet), à savoir, d'une part, la communication préalable de toute modification du tarif de certains des services acquis par le consommateur et la communication rapide 'a posteriori' de modifications des tarifs d'intérêts (§ 1er), et d'autre part, la communication annuelle au consommateur du tarif de ces mêmes services (§ 2). Quelques doutes pourraient se faire jour sur le point de savoir s'il existe un fondement légal suffisant pour imposer cette obligation d'informer. L'article 6, 1, de la loi du 14 juillet 1991 est pourtant clair. Selon cette disposition, le Roi détermine les services ou catégories de services pour lesquels Il prescrit des modalités particulières en matière d'indication des prix et d'annonces de réduction et de comparaison de prix. Il n'appert aucunement de cette disposition que son application serait exclusivement liée au moment où le service est mis en vente, de sorte que l'instauration de règles particulières peut porter également sur l'information du consommateur en cours

.../...

de contrat (1). Les travaux préparatoires de la disposition qui est devenue l'article 6, 1, de la loi ne procurent pas davantage d'éléments susceptibles de justifier une interprétation restreinte de ce type. L'article 4 du projet tient donc un fondement légal suffisant de la disposition législative susvisée.

2.3. La loi du 13 avril 1995 portant obligation de communiquer certaines informations aux clients par les banques et sociétés de crédit a ajouté à l'article 37, § 2, de la loi susvisée du 14 juillet 1991 un quatrième tiret, selon lequel le Roi peut, par dérogation à l'article 37, § 1er, de la même loi, imposer au vendeur pour les services ou catégories de services qu'il détermine, de délivrer gratuitement au consommateur un document justificatif dont il détermine les mentions et les modalités. C'est ainsi que fut inscrit dans la loi le fondement légal d'une obligation individualisée d'information de l'établissement financier vis-à-vis de ses clients (2). L'article 10, en projet (article 5 du projet) met en oeuvre cette disposition nouvelle, en prescrivant qu'une fois par an, dans le courant du mois de janvier, le vendeur doit délivrer au consommateur un document récapitulatif indiquant, par type de frais, le détail de chaque montant imputé.

(1) Ce qui caractérise le contrat entre l'établissement financier et le consommateur, c'est en effet le fait qu'il s'agit, certainement en ce qui concerne des services financiers de base déterminés, d'un contrat de durée indéterminée.

(2) Voir à ce sujet la déclaration du Ministre des Affaires économiques, Doc. parl., Chambre, 1992-1993, n° 855/7, pp. 13-14.

OBSERVATIONS GENERALES

1. La rédaction du projet dans son ensemble, et celle du texte néerlandais en particulier, est susceptible d'amélioration. Par ailleurs, certains termes ne sont pas toujours utilisés de manière conséquente. A ce sujet, un nombre de corrections seront proposées ci-après, dans les observations particulières.

2.1. Le projet modifie fondamentalement le texte de l'arrêté royal du 23 mars 1995, resté inchangé à ce jour, notamment en groupant la plus grande partie du texte existant en un chapitre Ier, nouveau, et en introduisant de nouveaux chapitres.

Un procédé à la fois plus simple et plus clair consisterait à élaborer un nouvel arrêté autonome, auquel l'arrêté existant serait intégré et par lequel, in fine, l'arrêté royal du 23 mars 1995 serait abrogé dans sa totalité. La subdivision de pareil projet autonome pourrait être conçue comme suit :

"Chapitre premier. - De l'indication des tarifs des services financiers homogènes.

Les articles 1er à 6 de l'arrêté royal du 23 mars 1995 (y compris la modification de l'article 1er par l'article 2 du projet).

.../...

Chapitre II. - De l'information du consommateur en cours de contrat.

Les articles 7 à 9 (étant entendu que l'article 7 sera remplacé par l'article 4 du projet et en incluant les articles 8 et 9, tels que projetés à l'article 5 du projet).

Chapitre III. - Du document justificatif.

L'article 10 (tel que projeté à l'article 5 du projet).

Chapitre IV. - Dispositions finales.

Article 11 : abrogation de l'arrêté royal du 23 mars 1995.

Article 12 : disposition relative à l'entrée en vigueur (article 7 du projet, en version adaptée).

Article 13 : disposition d'exécution (article 8 du projet).

Annexe

(l'annexe à l'arrêté royal du 23 mars 1995, modifiée par l'article 6 du projet)."

.../...

2.2. Dans le cas où les auteurs du projet estimeraient ne pas devoir retenir la suggestion qui vient d'être faite, d'élaborer un nouvel arrêté autonome, et souhaiteraient au contraire maintenir le projet en tant qu'arrêté modificatif de l'arrêté royal du 23 mars 1995, il conviendrait néanmoins d'adapter la subdivision du projet soumis conformément aux règles usuelles de la technique législative.

Sans préjudice des observations particulières faites ci-après, le projet pourrait, dès lors, être subdivisé et rédigé comme suit :

"Article 1er

Dans l'arrêté royal du 23 mars 1995 relatif à l'indication des tarifs des services financiers homogènes, il est inséré un chapitre premier, comprenant les articles 1er à 6, et dont l'intitulé est rédigé comme suit :

"Chapitre premier - De l'indication des tarifs des services financiers homogènes."

Art. 2

(article 2 du projet).

Art. 3

Dans le même arrêté, il est inséré un chapitre II, comprenant les articles 7 à 9, et rédigé comme suit :

.../...

"Chapitre II. - De l'information du consommateur en cours de contrat.

Art. 7

§ 1er. Toute modification du tarif ...

§ 2. ...

§ 3. ...

(voir l'article 4 du projet).

Art. 8

Le tarif ... visé doit être complété par la date ...

(voir l'article 5 du projet).

Art. 9

L'indication des tarifs ...

(voir l'article 5 du projet)".

Art. 4

Dans le même arrêté, il est inséré un chapitre III, comprenant un article 10, rédigé comme suit :

"Chapitre III. - Du document justificatif."

Art. 10

Une fois par an, ...

(voir l'article 5 du projet, sauf à remplacer le terme "reprenant" par "indiquant)").

.../...

Art. 5

Dans le même arrêté, il est inséré un chapitre IV, comprenant les articles 7 et 8 actuels, qui deviennent les articles 11 et 12, et dont l'intitulé est rédigé comme suit :

"Chapitre IV. - Dispositions finales."

Art. 6

L'annexe au même arrêté est modifiée comme suit :

- 1° au point I, 2, les mots "de paiement intérieur" sont supprimés;
- 2° au point V les mots "et commissions" sont supprimés.

Art. 7

Le présent arrêté entre en vigueur le ...
(voir l'article 7 du projet)

Art. 8

Notre Vice-Premier Ministre ...
(voir en outre l'observation relative à l'article 8 du projet)".

.../...

OBSERVATIONS PARTICULIERES (1)

Préambule

1. Au premier alinéa du préambule, il conviendrait d'écrire "... notamment les articles 6, 1, et 37, § 2, quatrième tiret, inséré par la loi du 13 avril 1995;".

2. L'on rédigera le cinquième alinéa comme suit :

"Vu la délibération du Conseil des Ministres du 7 novembre 1997, relative à la demande d'avis dans le délai d'un mois;

Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 11 décembre 1997, en application de l'article 84, alinéa 1er, 1º, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;".

Article 2

En comparaison avec le texte existant de l'article 1er, alinéa 1er, première phrase, de l'arrêté royal du 23 mars 1995, la disposition en projet ne conserve pas le caractère "permanent" de l'information visée du consommateur. La question se pose de savoir si cela est bien conforme à l'intention des auteurs du texte, d'autant que le commentaire du projet n'apporte aucune précision à ce sujet.

(1) Dans l'examen par article, la subdivision adoptée est celle du projet tel qu'il a été soumis au Conseil d'Etat.

Article 4

La rédaction et la présentation de cet article sont susceptibles d'amélioration. Il convient d'observer, en outre, que l'article 7, § 1er, alinéa 2, ne pourrait pas préjudicier à l'article 60 de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, disposition selon laquelle le consommateur doit, préalablement à la modification du taux débiteur, en être informé par écrit.

Compte tenu de ces observations, la rédaction de l'article 7, en projet, pourrait être adaptée comme suit :

"§ 1er. Si le vendeur se propose d'apporter une modification au tarif d'un des éléments d'information des services visés aux points I, II, III, IV et X de l'annexe au présent arrêté, il en informe préalablement le consommateur qui a acquis ces services.

Sans préjudice de l'article 60 de la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, une modification des taux d'intérêt est communiquée au consommateur dans le plus bref délai possible après la modification.

§ 2. Au minimum une fois par an, dans le courant du mois de janvier, le tarif des services visés aux points I, II, III, IV et X de l'annexe au présent arrêté est communiqué au consommateur qui a acquis ces services.

Cette communication a lieu selon le modèle figurant en annexe au présent arrêté.

.../...

§ 3. ... (l'alinéa 1er comme dans le projet).

Si, en cas de communication au moyen d'un extrait de compte, le consommateur a domicilié son courrier dans l'établissement et n'en a pas pris connaissance dans les six mois à dater de la communication, celle-ci lui est transmise par lettre. La communication et l'impression de celle-ci ne peuvent entraîner des frais supplémentaires pour le consommateur".

Article 5

1. Selon le délégué, l'article 8, en projet, est exclusivement applicable à la communication visée à l'article 7, § 1er. Il conviendrait, dès lors, de rédiger cette disposition comme suit :

"La communication visée à l'article 7, § 1er, mentionne la date à partir de laquelle le tarif modifié sera appliqué".

2.1. La rédaction de l'alinéa 1er de l'article 10, en projet, est susceptible d'être considérablement améliorée. Compte tenu de la précision fournie au sujet de cette disposition par le "commentaire", il serait préférable de rédiger l'alinéa concerné comme suit :

.../...

"Une fois par an, dans le courant du mois de janvier, le vendeur délivre un document justificatif au consommateur qui a acquis un service visé aux points I, II, III, IX et X de l'annexe au présent arrêté. Ce document justificatif indique par service ou par élément d'information le prix unitaire de l'opération, le nombre d'opérations effectuées au cours de l'année écoulée et le total des frais annuels".

2.2. En ce qui concerne les alinéas 3 et 4 de l'article 10, en projet, l'on se référera à la rédaction proposée pour l'article 7, en projet.

Article 8

Dans cette disposition d'exécution, il y aurait lieu de mentionner les deux ministres présents avec leur titre complet et exact.

De kamer was samengesteld uit

La chambre était composée de

de Heren
Messieurs

J. DE BRABANDERE,

kamervoorzitter,
président de chambre,

M. VAN DAMME,
D. ALBRECHT,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

G. SCHRANS,
E. WYMEERSCH,

assessoren van de
afdeling wetgeving,
assesseurs de la
section de législation,

Mevrouw
Madame

A. BECKERS,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. D. ALBRECHT.

Het verslag werd uitgebracht door de H. P. DEPUYDT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. E. VANHERCK, referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. D. ALBRECHT.

Le rapport a été présenté par M. P. DEPUYDT, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. E. VANHERCK, référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

J. DE BRABANDERE